

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqq boshlagan e-mail: uzas@h2c.uz 2012-yil 15-iyun • №24 (4163)

БАЙРОННИНГ ПАРВОЗИ ёхуд аэропортта улғайган шунқор

У машҳур инглиз шоири Жорж Байрон эмас, қорақалпоғистонлик Байрон. Байрон Таженов. Шеърятни севган ота ўғлим ҳам машҳур шоир бўлсин дея фарзандига Байрон деб от қўйди. Яхши ният — ярим давлат. Тўғри, у Байрондек шоир бўлмади. Бироқ биринчи қорақалпоқ учувчиси бўлди. Ўз тақдирини миллий авиация билан боғлади.

Фарзандлари ҳам ота издан борди. Тўртта ўғил ҳам бугун "Ўзбекистон ҳаво йўллари" Миллий авиакомпаниясида хизмат қилаётди.

Қорақалпоғистонга навбатдаги сафарим чоғида Нукус аэропортига кўнар эканмиз, ана шу ажойиб инсон билан ҳамсуҳбат бўлишимдан беҳабар эдим. Нукусдаги адабий учрашувда Ўзбекистон Қажрамон, Халқ шоири Абдулла Орипов ёнига баланд бўйли, қорачадан келган, бақувват бир киши тортинибгина келиб ўзини таништирди:

— Байрон Таженовман, китобингизга дастхат ёзиб берсангиз.

Шоиримиз китобига дастхат ёзиб беришни илтимос қилган бу киши Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган транспорт ходими, Қорақалпоғистон Республикасида хизмат кўрсатган инженер Байрон Таженов экан. Абдулла ака у билан самимий суҳбатлашиб, менга имо-ишора қилди: "Байрон оғанинг телефони-ни ёзиб ол, унинг ҳаёт йўли яхши мақола бўлади".

Байрон оға билан шу таразда учрашиб суҳбатлашдим. — Болалигида учувчи бўлишни орзу қилмаган ким бор? Бу орзун юрагимда алангаланган сабаблар кўп эди. Отамнинг Дўрмонов деган учувчи жўраси бўларди. Унинг самолётида кўп учганман. Аэропорт шундоққина уйимизнинг ёнида — самолёт моторининг овози қулоғимга чақалоқлигимдан эшитилган...

Отам Таженов Ўрозбой адабиёт муаллими эди. Шеърятни севганидан мени улғу шоирга отдош қилди. 1941 йили Мўйноқда туғилганман. У пайтлари Мўйноқ Орол денгизидан сузиб келган жуда кўп кемаларни кутиб олувчи ва яна сафарга кузатувчи бандаргоҳ эди. Балиққа бой бўлгани учун Мўйноқда самолётлар ҳам зув-зув қатнади. Аэропорт теварагида кунда-шунда бўлиб изғиб юрган, учувчиларга дастёрлик қилганим учун "полк ўғли"дек бўлиб қолгандим...

Байрон волейболни яхши ўйнади. Кечқурунлари ишқибозлар спорт майдончасида йиғилишиб, копток ўйнашарди. Мўйноқ учувчилари жамоаси ва ёшларнинг маҳаллий жамоаслари бир майдонда беллашарди. Уша пайтда ўнчи синфда ўқитган Байроннинг моҳирлиги учувчиларнинг волейбол жамоасига маъқул келиб қолди. Улар иқтидорли ўсмирни ўз жамоаси машғулотларига тақлиф этишарди. Хадемай спорт мусобақалари бошланади. Ҳакамларнинг ҳар хил саволларига барҳам бериш учун Байронни мусобақаларда аэропорт ходими сифатида расмийлаштиришарди.

Давоми иккинчи саҳифада.

«Мен албатта расом бўламан!»

Қарши шаҳридаги "Геолог" спорт-соғломлаштириш маркази расомлик тўрагаи аъзоси Чарос Бекмуродова. Жамшид НОРҚОБИЛОВ (ЎЗА) олган сурат.

Ватан учун яшайлик!

учун Мўйноқда самолётлар ҳам зув-зув қатнади. Аэропорт теварагида кунда-шунда бўлиб изғиб юрган, учувчиларга дастёрлик қилганим учун "полк ўғли"дек бўлиб қолгандим...

Байрон волейболни яхши ўйнади. Кечқурунлари ишқибозлар спорт майдончасида йиғилишиб, копток ўйнашарди. Мўйноқ учувчилари жамоаси ва ёшларнинг маҳаллий жамоаслари бир майдонда беллашарди. Уша пайтда ўнчи синфда ўқитган Байроннинг моҳирлиги учувчиларнинг волейбол жамоасига маъқул келиб қолди. Улар иқтидорли ўсмирни ўз жамоаси машғулотларига тақлиф этишарди. Хадемай спорт мусобақалари бошланади. Ҳакамларнинг ҳар хил саволларига барҳам бериш учун Байронни мусобақаларда аэропорт ходими сифатида расмийлаштиришарди.

Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлампарада

Тошкент вилоятида ёш ижодкорларнинг шеърят байрами бўлиб ўтди.

Мустақиллигимизнинг 21 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Тошкент вилояти бўлими ҳамда "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати вилоят бўлими ҳамкорлигида ташкил этилган ушбу тадбир нафақат шеърят байрами сифатида, балки ўз юрти ва халқи учун ёниб яшаётган, илму-хунар эгаллаётган истеъдодли ёшларни жамулам этган хайрли тадбир сифатида ҳам муҳим аҳамият касб этди. Тадбирни Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Тошкент вилоят бўлими раҳбари, Маҳмуд Тоир очиб, Юртбошимизнинг истеъдодли ёшларга кўрсатаётган ғамхўрлиги ва ишончи тўғрисида, шунингдек, ёшлар олдига турган муҳим вазифалар ҳақида сўзлади.

— Юртбошимизнинг "Бугун ёшларимиз ҳал қилувчи куч бўлиб ҳаётга кирмоқда. Мен бу ёшларга ўзимга ишонгандек ишонманам" деган фикрлари ҳар бир ёш ижодкорга илҳом бағишлаши шубҳасиз. Бундан нафақат гурурланиш, балки шу ишончга муносиб бўлиш ёшларимизнинг бурчидир, — деди у.

Шоирлар Зулфия Мўминова, Зарифа Эралиева, Ботир Эргашев, ёш тадқиқот-

чи Рустам Мирвоҳид ва бошқа ижодкорлар тадбир давомида ёш қаламкашлар билан ижодий машғулотлар ўтказишди, уларни қизиқтирган саволларга жавоблар бердилар.

Устозлар бошлаб берган мушоирага Зулфия номидаги давлат мукофоти совриндори Ситора Тошмадова, Ангрен

"БҮЮК ЮРТ ФАРЗАНДАРИМИЗ"

шаҳрида фаолият кўрсатаётган "Довон жилғалари" адабий тўрагаи аъзолари, шунингдек, Дилсора Абдусатторова, Асалхон Шоирхонова, Нажмиддин Сангинов, Наима Абдураҳмонова, Севинч Хурсаналиева ва бошқа ўнлаб ёш ижодкорларнинг Ватан, истиқлол, ёшлик ва муҳаббат мавзусидаги шеърлари уланди. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Сардор Раҳимхон ва вилоятнинг бир гуруҳ хонандалари чиқишлари ёшларга қувонч ҳада эди.

Тадбир сўнггида шеърят байрамининг энг фаол иштирокчиларига Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳамда "Қамолот" ЁИХ вилоят бўлимининг фахрий ёрликлари топширилди.

Ўз муҳбиримиз

ЎЗБЕК РОМАНЛАРИ ХОРИЖДА

Яқинда АҚШнинг Вашингтон университетидида "Ўзбекистоннинг янги нашр қилинган китоблари"га бағишланган тадбир бўлиб ўтди. Тадбир доирасида Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Давлат мукофоти совриндори Муҳаммад Али қаламига мансуб "Улуғ салтанат" тетралогиясининг уч китоби — "Жаҳонгир Мирзо", "Умаршайх Мирзо", "Мироншоҳ Мирзо" романлари тақдими бўлиб ўтди. Унда университетнинг талаба ва ўқитувчилари, магистрант ва аспирантлари иштирок этди.

"Муҳаммад Али Амир Темур даври бўйича тарихшунос олим бўлиб етишди, — деди Вашингтон университети профессори Илза Сиртаутас. — У "Улуғ салтанат"ни ёзишга киришишдан аввал узоқ вақт соҳибқирон даврини синқилаб ўрганди. Биринчи ва иккинчи китоблардаги кўп саҳифалар, шу ерда — Сизтлда, адибнинг Вашингтон университети Марказий Осиё тиллари ва маданияти ёзги программасида сабоқлар берган даврларида (1996-2005) ёзилгани эътиборни ўзига тортади. Муаллиф ўз романларида бор диққатини Амир Темурни жаҳонгир, ҳарбий юришлар қаҳрамони сифатида ёритилган асарлардан мутлақо фарқли равишда инсон сифатида кўрсатишга қаратади, унинг оилавий ҳаётини тасвирлайди, маликалар, ўғиллари, қизлари, келинлари, набираларининг ёрқин сиймоларини яратади".

Учрашув Ўзбекистон тарихига оид савол-жавоблар кечасига айланиб кетди ва адабиётимиз, тарихимизга қизиқувчиларда катта таассурот уйғотди.

Адҳамбек АЛИМБЕКОВ

Инсондаги иқтидор, қобилият энг аввало оилада шаклланади. Оилавий муҳитдан ўрнак олиб, яқинларининг кўмаги ва қўллаб-қувватлаши натижасида қанчадан-қанча истеъдод эгалари нафақат юртимизда, балки чет элларда ҳам ўзбек санъати довуғини ёймоқдалар. Бугунги кунда юртимизда турли касбдаги оилавий сулолалар қатори

оилавий ансамбл ўзаро беллашди.

Тадбир очилишидан олдин барча оилавий ансамбллар иштирокчилари шаҳар марказидаги Окса-

рой тарихий мажмуасида жойлашган Амур Темур хибонаида бўлиб, Соҳибқирон хайкали пойига гулчамбарлар қўйишди. Танловнинг очилиш маросимида сўзга чиққан Қашқадарё вилоят ҳоки-

Танлов

ОИЛАВИЙ АНСАМБЛЛАР БЕЛЛАШУВИ

оилавий ансамбллар фаолияти ҳам алоҳида аҳамият касб этиб бормоқда. Қашқадарё вилоятининг Шахрисабз туманида "Мустақкам оила йили"га бағишланган ўтказилган оилавий ансамблларнинг аъъанавий республика кўрик-танлови буни яна бир бор исбот этди.

Танловнинг саралаш босқичларида Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри ва вилоятлардан 90 га яқин оилавий ансамбллар ўз дастурлари билан қатнашиб, қадимий халқ кўшиқлари, ўзбек мумтоз мусиқалари, шоир ва бастакорлар томонидан яратилган она-Ватанини, истиқлолни мадҳ этувчи мусиқий асарларни ижро этдилар.

Тадбирнинг республика босқичида 150 нафар қатнашчидан иборат 12 та

мининг ўринбосари Асрор Жўраев мазкур танловнинг жамиятимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги, оилаларда соғлом муҳитни шакллантиришдаги аҳамиятига алоҳида тўхталиб ўтди.

Ҳар бир оиланинг чиқишида ўз худудига хос кадрийлар, саҳна маданияти, оҳанглар сезилиб турди. Жумладан, Андижон вилояти Пахтаобод туманидан Раҳмоновлар оилавий ансамбли томонидан ижро этилган кўшиқлар, водийликларга хос рақслар барчада илиқ таассурот уйғотди. Айниқса, ансамбл йигитлари "Андижон полкаси"га рақсга тушганда томошабинлар уларга гулдурас қарсақлар билан жўр бўлишди.

Давоми бешинчи саҳифада.

ТАНБУР — КҮНГИЛ САДОСИ

Навоийрон авлод сузи

Алишер Аҳмедов мусиқа санъатининг машаққатли йўлини танлаган ёшлардан. У 2011 йили "Келажак овози" кўрик-танловининг аъъанавий ва амалий санъат йўналиши волиби бўлди. Ҳозир Ўзбекистон давлат консерваториясининг "Шарқ мусикаси" йўналишида таълим олаётган Алишер гижжак, танбур каби созларнинг ижро сирларини ўрганиш билан бирга мақом йўналишида ҳам ўз маҳоратини синаб кўрмоқда.

5

Обуна 2012

«Ўзбекистон адабиёти ва санъати»га 2012 йилнинг иккинчи ярми учун обуна давом этмоқда. Обуна туманларнинг матбуот тарқатиш бўлими, «Ўзбекистон почтаси» очик акциядорлик жамиятининг почта бўлими, шунингдек, жамоатчи матбуот тарқатувчилар томонидан расмийлаштирилади. Тошкент шаҳридаги матбуот тарқатиш дўконлари орқали ҳам газетамизга обуна бўлишингиз мумкин. Ҳурматли муштарий, агар сиз «ЎзАС»га вақтида обуна бўлсангиз, ижодий мулоқотимиз йил бўйи давом этаверади. Нашр кўрсаткичимиз — 222.

МАДАНИЙ ҲАЁТ

Маданият ва спорт ишлари вазирлигининг республика халқ ижодиёти марказида маънавият кечаси бўлиб ўтди. Унда фалсафа фанлари доктори, профессор Улуғбек Саидов тарихдан сабоқ олиб, замон билан ҳамнафас яшаш мавзусида маъруза қилди. Кечанда маънавий юксалиш йўлида олиб борилаётган кенг қўламли ишлар, инсон қадрли, ватанпарварлик, ёшлар онги ва дунёқарашини шакллантириш каби масалалар ҳақида сўз борди.

Маърузачи миллий кадрийларимизнинг ёшлар тарбиясидаги ўрни, халқ оғзаки ижодида тилга олинган мардлик, донишмандлик туйғуларини улар қалбига сингдириш, бадий ва маданий меросимизга ҳамнафаслик ҳақида сўзлади.

М.КАРИМОВА

Навоий вилояти маданият ва спорт ишлари бошқармаси концерт залида "Ягонасан, муқаддас Ватан!" республика кўрик-танловининг вилоят босқичи бўлиб ўтди. Танловда шаҳар ва туманлардан ўттизга яқин иқтидорли ёшлар қатнашди. Танлов якунига кўра Учқудук туманидан Бону Исоқова биринчи, Кармана туманидан Улуғбек Пирматов, Конимех туманидан Алижон Маматқодиров иккинчи, Хатирчи туманидан Улуғбек Деҳқонов ва Гавҳар Нормуродова (дуэт) ҳамда Зарафшон шаҳридан Ҳайитбек Турсунов учинчи ўринни эгаллади. Фолиблар кўрик-танловининг республика босқичида иштирок этиш учун йўлланма олдилар.

О.БУРХОНОВА

Кўргазма запариида

Тошкент Фотосуратлар уйида расом Улуғбек Болтабоевнинг шахсий кўргазмаси очилди. Унда расомнинг сюжетли композициялари, сўнгги йилларда яратган портрет, манзара ва гра-

РАНГТАСВИР ВА ГРАФИКА

фик асарлари намойиш этилмоқда. У Болтабоев ижодида хос шакл соддалиги, ранглар жилоси, фалсафий қарашлар акс этган "Райхон бўйи", "Ошқўрлар", "Хурмо сотувчи", "Янги уй қурилиши", "Жимжитлик", "Дарахларнинг кузги бутуғи" каби асарлар томошабинларга манзур бўлмоқда.

Рамиз ВАЛИЕВ

